

PRZYIMKI (Präpositionen)

Przyimki są nieodmienną częścią mowy (wyrazami niesamodzielnymi) i występują w segmencie z rzeczownikiem lub zaimkiem. Łączy się z określonym przypadkiem rzeczownika lub zaimka.

Przykłady

Vor dem Essen muss ich mit dem Hund spazieren gehen
Die Postkarte **aus** Paris ist **für unsere** Sekretärin.

Jest też liczna grupa czasowników, rzeczowników i przysłówków wymagających po sobie zastosowania konkretnego przyimka.

Martin denkt **an die** Kontrollarbeit (**an die** Freundin).
Ich erkundige mich **nach dem** Weg zum Hotel (**nach dem** Preis des Computers).
Ich entschuldige mich **bei dem** Lehrer **für die** Verspätung.
Ich bin böse **auf meinen** Chef (Lehrer, Hund).
Martin ist **an dem** Auto interessiert.
Der Kampf **gegen die** Krankheit bringt den ersten Erfolg.

Z dopełniaczem (Genitivem) łączą się następujące przyimki:

während	podczas
wegen, infolge	z powodu, wskutek
anstatt; statt	zamiast
trotz	mimo, pomimo

außerhalb, innerhalb poza/na zewnątrz, w, wewnątrz
aufgrund na podstawie, w oparciu o,

Przykłady

Während der Ferien, **während** der Mittagspause, **während** des Unterrichts.
Ich habe mir **während der Chemiestunde** den kleinen Finger verbrannt.
W czasie (podczas) lekcji chemi oparzyłem sobie mały palec.
Infolge einer Krankheit, wegen einer Verletzung
Der Sportler konnte **wegen einer Knieverletzung** nicht trainieren.
Sportowiec nie mógł trenować **z powodu kontuzji kolana**.
Außerhalb der Stadt, **innerhalb** der Parkfläche.
Unser Wohnhaus liegt schön **außerhalb der Stadt**.
Nasz dom znajduje się (jest położony) **poza miastem**.
Aufgrund der Röntgenaufnahme,
Der Arzt konnte **aufgrund der Röntgenaufnahme** richtig diagnostizieren.
Lekarz mógł **na podstawie zdjęcia rentgenowskiego** prawidłowo postawić diagnozę.

Z celownikiem (Dativem) łączą się zawsze:

aus	z
bei	przy; u
mit	z
nach	po; do
seit	od
von	od; z
zu	do
außer	poza
gemäß	zgodnie

Przykłady

Die Studenten kommen um 12.30 Uhr **aus dem** Labor. Frau Meier kommt **aus der** Apotheke.
Studenci wychodzą o 12.30 z laboratorium. Pani Meier wychodzi z apteki.

Beim Kochen habe ich mich verbrannt. W czasie (w trakcie/przy) gotowaniu oparzyłem się.
Wir treffen uns **bei** mir. Spotykamy się u mnie.

Gestern war ich **beim** Augenarzt. Wczoraj byłem u okulisty.

Dem Vertrag **gemäß** (**Gemäß** dem Vertrag) bekommt das Institut moderne Geräte.

Zgodnie z umową instytut otrzyma nowoczesne przyrządy (nowoczesną aparaturę).

Ich fahre **mit dem** Linienbus **zur** Arbeit (**zum** Institut). Dojeżdżam autobusem do pracy (instytutu).

Mit meinem Chef habe ich mich immer gut verstanden.

Z moim szefem rozumiałem się zawsze dobrze (współpracowało) mi się dobrze.

Nach dem Mittagessen muss ich **mit dem** Hund spazierengehen.

Po obiedzie muszę iść z psem na spacer.

Wir fahren **nach** Belgien und dann **nach** London.

Uwaga

Meine Freunde wollen **in die** Ukraine (Türkei) fahren.

Seit einem Jahr lerne ich Deutsch.

Das Wasser hat **von der** Decke (**vom** Dach) getropft.

Woda kapłała z sufitu (z dachu).

Dieses Geschenk ist **von meinem** Bruder.
 Ten prezent jest od mojego brata.
 “Sie müssen hier lang **zum** Bahnhof fahren”.
 Musi Pan/Pani jechać tu prosto do dworca.
 Am Mittwoch komme ich zu dir (zum Arzt).
 W środę przyjdę do ciebie (do lekarza).

Uwaga

Istnieje kilka zwrotów z zastosowaniem **zu**.

Ich bin **zu** Hause. Er kommt heute zu Besuch. Ich gehe **zu** Fuß.
 Das Projekt ist **zu** Ende. Zum Frühstück esse ich wenig.

Z biernikiem (Akkusativem) łączą się przyimki takie jak:

durch	przez
für	dla; za; na
ohne	bez
um	o
gegen, wider	wobec; na; przeciw
bis	do
entlang	wzdłuż

Przykłady

Die Mutter schaute **durch das** Fenster. Mama patrzyła przez okno.
 Der Zug fährt **durch den** Tunnel. Pociąg jedzie (przejeżdża) przez tunel.
 Zum Rathaus müssen Sie **diese Straße entlang** gehen.
 Do ratusza musi Pan/Pani iść tą ulicą (prosto).
 Ich gebe oft eine Spende **für das** Rote Kreuz.
 Daję często datek na Czerwony Krzyż.
 Martin hat schon **für alles** bezahlt. Marcin zapłacił już za wszystko.
 Die Blumen sind **für unsere** Deutschlehrerin.
 Te kwiaty są dla naszej nauczycielki od niemieckiego.
 Ich bin **gegen das** Rauchen. Jestem przeciwny paleniu.
 Das Auto fuhr **gegen die** Wand.
 Samochód wjechał na ścianę (uderzył w ścianę).
 Diese Tabletten sind **gegen** Halsschmerzen.
 Te tabletki są na ból gardła.
Ohne Deutschkenntnisse kannst du niemals Chefsekretärin werden.
 Bez znajomości niemieckiego nie możesz zostać kierowniczką sekretariatu.

Die Studenten sitzen **um ihren** Professor (**herum**) und diskutieren.
Studenci siedzą wokół profesora i dyskutują.

Przyimki występujące z celownikiem (Dativ) i biernikiem (Akkusativ)

Omówimy teraz grupę przyimków, które łączą się z celownikiem i z biernikiem.

Bardzo ważne jest w tym przypadku pytanie.

Na pytanie: wo? (gdzie?) lub wann? (kiedy?) stosujemy łączliwość przyimka z celownikiem (Dativ).

Die Mutter ist in der Küche. Mama jest w kuchni.

Ich bin noch im Institut. Jestem jeszcze w instytucie.

Unsere Tante kommt am Freitag. Nasza ciocia przyjedzie w piątek.

Na pytanie: wohin? (dokąd?) stosujemy łączliwość z biernikiem (Akkusativ).

Wir gehen (fahren) **an den** See. Idziemy (jedziemy) nad jezioro.

Uwaga!

Dla Polaków uczących się języka niemieckiego jest to bardzo kłopotliwa sytuacja (ponadto zastosowanie przyimków an i auf).

Do grupy tej należą następujące przyimki:

an	na; przy; do
auf	na
hinter	za
an	w; do
neben	obok
unter	pod
über	nad
vor	przed
zwischen	między

Przykłady

Wir sitzen **am** Tisch und essen.

Siedzimy przy stole i jemy.

Ich muss noch zwei Stühle **an den** Tisch stellen.

Muszę przystawić jeszcze dwa krzesła do stołu.

Die Torte steht **auf dem** Tisch. Tort stoi na stole.

Meine Tante hat die Torte **auf den** Tisch gestellt.

Moja ciocia postawiła tort na stół (na stole).
Hinter dem Haus liegt ein kleiner Obstgarten.
Za domem jest (leży) mały sad.
Wir sitzen **im** Konzert. Siedzimy na koncercie.
Wir gehen heute **ins** Konzert.
Dzisiaj idziemy na koncert.
Mein Auto steht **neben dem** roten Fiat.
Mój samochód stoi obok (przy) czerwonego fiata.
Der Hund Bello liegt **unter dem** Tisch.
Pies Bello leży pod stołem.
Über dem Restaurant liegt eine Nachtbar.
Nad restauracją znajduje się bar nocny.
Vor dem Hotel stehen viele neue Autos.
Przed hotelem stoi wiele nowych samochodów.
Zwischen dem Hotel **und der** Apotheke liegt eine gute Konditorei.
Pomiędzy hotelem i apteką znajduje się dobra cukiernia.

Po czasownikach takich jak: **stellen** (stawiać), **legen** (kłaść), czy **sich setzen** (siadać) **hängen** (wieszać), **stecken** (wkładać) zawsze stawiamy biernik.

Ich habe meine Jacke **in den** Kleiderschrank gehängt.
Powiesiłem kurtkę do szafy (ubraniowej).
Milch und Mineralwasser habe ich **in den** Kühlschrank gestellt.
Mleko i wodę wstawiłem do lodówki.
Den kleinen Tisch habe ich **auf den** Balkon gebracht (gestellt).
Stolik wyniosłem na balkon.
Der Hausmeister stellt die Leiter **an die** Wand.
Dozorca przystawia drabinę do ściany.
Pytanie do zdań, w których przyimki te łączą się z biernikiem, tworzymy zawsze za pomocą zaimka pytającego **wohin**.

Przykłady:

Peter legt das Buch auf den Tisch. Piotr kładzie książkę na stół.
Wohin legt er das Buch? Gdzie (Dokąd) kładzie książkę?

W sytuacji, kiedy opisujemy położenie osoby (obiektu) to przyimki te łączą się z celownikiem.

Po czasownikach typu: **stehen** (stać), **liegen** (leżeć), **sitzen** (siedzieć), **stecken** (tkwić), **hängen** (wisieć) zawsze stawiamy celownik, a pytanie do takiego zdania tworzymy za pomocą zaimka pytającego **wo**?

Przykłady:

Das Wörterbuch liegt **auf dem Tisch**. Słownik leży na stole.
Wo liegt das Wörterbuch? Gdzie leży słownik?
Meine Jacke hängt **im Schrank**. Moja kurtka wisi w szafie.
Wo hängt meine Jacke?
Der Autoschlüssel steckt **im Schloss**. Klucz od samochodu tkwi (utkwiał) w zamku.
Wo steckt der Autoschlüssel?

Uwaga! Oto lista trudniejszych połączeń.

Ich schreibe deine neue Adresse **in meinen** Kalender.
Wpiszę twój nowy adres do kalendarzyka.
Der Lehrer schreibt die Beispiele **an die** Tafel.
Nauczyciel wypisuje przykłady na tablicy.
Ich schreibe diese Nachricht **an meinen** Chef.
Piszę (napiszę) wiadomość do szefa.
Den neuen Kalender habe ich **an die** Wand gehängt.
Nowy kalendarz powiesiłem (am) na ścianę.
Er hängt links **an der** Wand (Tür).
On wisi po lewej na ścianie (na drzwiach).
Ich habe mich **an den** Schreibtisch gesetzt und arbeite **am** Computer.
Usiadłem za biurkiem (przy biurku) i pracuję przy komputerze.
Mein Bruder kann sich nicht **an das** Essen in Frankreich gewöhnen.
Mój brat nie może przyzwycząć się do jedzenia we francji.
Meine Schwester steht **am** Fenster und schaut **auf die** Straße.
Moja siostra stoi przy oknie i patrzy na ulicę.
Das Paket muss sofort **an die** Firma geschickt werden.
Ta paczka musi być natychmiast wysłana (odesłana) do tej firmy.
Wir sitzen **auf der** Terrasse (**auf dem** Balkon) und warten **auf den** Kaffee.
Siedzimy na tarasie i czekamy na kawę.
Wir rechnen **auf deine** Hilfe. Liczymy na twoją pomoc.
Zwei polnische Minister haben **an der** Sitzung (**am** Seminar) teilgenommen.
Dwóch polskich ministrów wzięło udział w posiedzeniu (w seminarium).
Mit dem Problem wende ich mich **an meinen** Deutschlehrer.
Z tym problemem zwrócę się do mojego nauczyciela od niemieckiego.
Ich konzentriere mich **auf die** Deutschprüfung.
Koncentruję się na egzamin z niemieckiego.
Ich habe **auf die** Portion Eis verzichtet.
Zrezygnowałem z tej porcji lodów.
An der Straßenkreuzung achten viele Schulkinder nicht **auf die** Ampel.
Na tym skrzyżowaniu wielu uczniów nie zraca uwagi na sygnalizację.
Wir haben uns **auf die** Prüfung lange vorbereitet.
Do tego egzaminu (na ten egzamin) przygotaliliśmy się długo.
Der Professor hat einen großen **Einfluss auf die** Entscheidung der Kommission.
Profesor ma duży wpływ na decyzję komisji.
Unser Projekt hat einen guten Eindruck **auf unseren** Professor gemacht.
Nasz projekt zrobił dobre wrażenie na profesora (profesorze).
Ich habe die **Verantwortung (die Schuld) auf mich** genommen.
Odpowiedzialność (winę) wziąłem na siebie.
Martin wohnt **in der** Mozartstraße. Marcin mieszka na ulicy Mocarta.
Die Kinder spielen oft **auf der** Straße. Dzieci bawią się często na ulicy.
Das Rathaus steht **auf dem** Marktplatz. Ratusz stoi na rynku (pośrodku).
Das Rathaus (die Bank, die Apotheke) steht **am** Marktplatz.
Ratusz (bank, apteka) znajduje się w rynku (w pierzeji).
Wir diskutieren (sprechen) oft **über polnische** Wirtschaft.
Dyskutujemy (rozmawiamy) często o polskiej gospodarce.
Die alte Dame geht langsam **über die** Straße.
Ta starsza pani przechodzi powoli przez ulicę.

Ich wollte mich **über die** Verbindung nach Berlin informieren.

Chciałem się poinformować o połączeniu do Berlina.

Wir schreiben eine Seminararbeit **über die** Umweltverschmutzung.

Piszemy pracę seminaryjną o zanieczyszczeniu środowiska.

Was denkst du **über die** Leistung der polnischen Basketballmannschaft?

Co sądzisz o wynikach (osiągnięciach) polskiej drużyny koszykarzy?